

Власенко О. О.,

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант за спеціальністю 053 – Психологія
Університет Григорія Сковороди в Переяславі*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВПЛИВУ ПРИ ОПАНУВАННІ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕМОЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ АБІТУРІЄНТА

При аналізі опанування професійно-мовленнєвої компетентності як ґрунтовної частини професійної компетентності із фаху «менеджмент» керуємось твердженням Т. Кузьменко, що «фахівець професії соціономічного типу...– це особа, що володіє набором професійних компетентностей, має високий рівень емоційної стабільності» [3, с. 129].

Виходимо з того, що в процесі надбання професійно-мовленнєвої компетентності абітурієнт повинен мати емоційну стабільність. Вона необхідна при надбанні означеної компетентності так і в подальшій професійній діяльності, яка потребує цієї психічної здатності особистості за рахунок наявності високого рівня стресу, що притаманна цій професії.

Виходимо із твердження Н. Трофайла, що емоційна стабільність – «це інтегративна властивість особистості, що виявляється в умінні підтримувати динамічну рівновагу між збереженням адекватної поведінки в емоційно значимій ситуації і відновленням або підтриманням цілісності особистості, її комфортного емоційного стану після стресу» [5, с. 128].

Емоційна стабільність є психологічним компонентом, що впливає на результативність опанування професійно-мовленнєвої компетентності. З позиції впровадження цієї здатності в освітню діяльність з фаху, підтримуємо З. Оніпко, який розглядає емоційну стабільність учня як «формування високої пізнавальної активності й стійкої здатності самостійно використовувати її для вивчення навколишньої дійсності» [4, с. 76].

Аналіз опанування майбутніми менеджерами професійно-мовленнєвої компетентності дозволив побудувати схему її набуття (рис. 1).

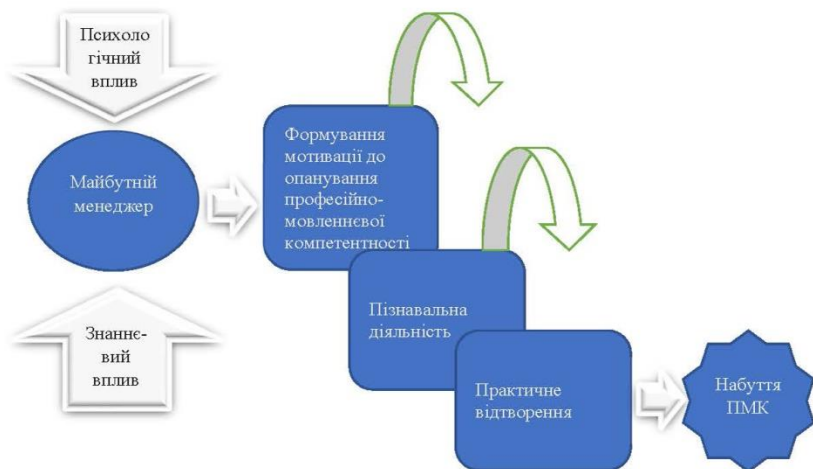

Рис. 1. Схема набуття майбутніми менеджерами професійно-мовленнєвої компетентності

Одним з її елементів є психологічний вплив на свідомість абітурієнта з метою продукування передумов формування мотивації до опанування професійно-мовленнєвої компетентності. Для цього, в освітньому процесі ВНЗ пропонуємо впровадити психологічну програму покращення мозкової активності, для підвищення психологічних реакцій свідомості. Безпосередньо для підвищення рівня вибірковості уваги до письмового професійного тексту, швидкості сприйняття письмового професійного тексту, аудіювання професійних повідомлень, дискурсивного критерію професійно-мовленнєвої компетентності, рефлексії професійно-мовленнєвого досвіду та навички самоконтролю.

Акцентуємо увагу на професійній компоненті свідомості майбутнього менеджера. Для впровадження психологічного впливу застосовуємо: переконання, навіювання, наслідування та наказ.

Переконання – це методика яка допомагає вплинути на систему критеріїв, установок, принципів людини через вплив на його свідомість, а саме його критичне судження. «Переконання утворюються, найчастіше, в результаті ціле-спрямованого пізнання світу, а також і в результаті некритичного засвоєння вже готових переконань, крім того вони можуть виникати під впливом різних механізмів психологічного захисту» [2, с. 34].

Основна передумова використання цього методу – це свідоме ставлення абітурієнта до процесу формування його суджень. Для цього використовуємо: дискусію, групову полеміку, суперечку. Всі ці форми

дискурсу допомагають активізувати емоційне сприйняття інформації, для того, щоб дія раціонального та емоційного допомогла сформувати нові установки, принципи, погляди, щодо переваг високого рівня професійно-мовленнєвої компетентності. Основним, для ефективного сприйняття інформації, є співставлення суті інформації та основних установок аудиторії, на яку цей вплив розрахований.

Формуємо установки з позиції логічності, послідовності та аргументованої доказовості переваг високого рівня професійно-мовленнєвої компетентності.

Навіювання (сугестія) являє собою методику впливу, що ґрунтується на зниженні критичності абітурієнтів до інформації, що надає викладач. Вважаємо, що це «процес впливу на психічну сферу людини, пов'язаний зі зниженням критичності у разі сприйняття та реалізації змісту, що навіюється» [6, с. 235].

Основою використання цього методу є довіра до викладача, як до особи, яка за соціальним становищем повинна навчати правильним речам. Таким чином, правильно сформоване повідомлення, в якому є певний рівень аргументованості, поєднані логічні і емоційні компоненти, знаходить найбільшу підтримку та найшвидше сприйняття аудиторією. Відбувається сприйняття моделі поведінки у відповідності до ситуації.

Важливий недолік навіювання – воно спрямоване на готовність сприйняти позицію, твердження промовця не замислюючись, з позиції аксіоматичності повідомлення.

Наслідкування найбільш розповсюджена форма поведінки індивіда у міжособистісному спілкуванні та педагогіці. «Наслідкування – запозичення зразків поведінки, стилів спілкування, способу життя одних членів товариства іншими» [1, с. 7]. Відбувається орієнтування на певний приклад, відтворення однією людиною дій іншої людини. З цієї позиції проводимо наглядну демонстрацію зразків майстерності професійного мовлення менеджера.

Ґрунтуємось на тому, що свідоме наслідкування у першу чергу є цілеспрямованим виявом бажання індивіду. Основне завдання цієї форми навчання – організація пробудження імпульсу до наслідкування.

Наказ – встановлення вимоги виконання певних настанов. Оголошення жорстко встановлених термінів та засобів виконання з погрозою покарання. У нашому випадку це низька оцінка за результати.

Необхідно зазначити, якщо абітурієнт не готовий до змін своєї позиції, ніякий вплив на нього не можливий.

Результатом впливу є зміна поведінки абітурієнта у відповідності новітнім установкам та подальша самомотивація і саморегуляція розвитку його професійного мовлення.

Таким чином, механізм психологічного впливу спонукає абітурієнта до реалізації свого внутрішнього потенціалу в оволодінні професійного мовлення та надає можливість стати більш емоційно стабільним в процесі навчання спеціальності та у своїй майбутній фаховій діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бурмака Т. М. Комунікативний менеджмент : конспект лекцій (для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с.

2. Гуляєва А. С. «Роль системи переконань у житті особистості» / *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*, № 36 (Березень 18, 2017). URL: <http://journals.uraua/index.php/2227-6246/article/view/157067> (дата звернення Квітень 24, 2023).

3. Кузьменко Т. М. Емоційна стабільність як основа гармонійного особистісного та професійного розвитку студента-психолога / *Психологічні виміри розвитку сучасної освіти в умовах євроінтеграції* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19–20 жовтня 2018. Тернопіль, 2018. С. 129–131.

4. Оніпко З. С. Дослідження сформованості рівня емоційної стійкості у студентів технічного ВНЗ / *Науковий журнал «Габітус»*. Вип. 23. 2021. С. 73–77.

5. Трофаїла Н. Емоційна стійкість – запорука успішної професійної діяльності педагогів / *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27, том 5. С. 125–128.

6. Шпортун О. М., Матохнюк Л. О. Сугестивні психотехніки як засіб формування професійної компетентності психолога. *Науковий журнал «Габітус»*. 2020. Вип. 12. С. 89–93.